

הידיעה החשובה ביותר של השבוע הוח' באה אישם בתחית עמודי-העיתונים, אם הוזכרה ככלל. היא אבדה בין דיוני הקוני גרס היהודי המגוחך בשטוקהולם, לבין ה' פעולות החמורות לדיכוי ההתקוממות ה' עדתית.

גושא המלך היה המלך חוסיין, שלבט בשנים האחרונות כגדול זוללי-ישראל במר' חב. הוא נתן ראיון ל'17 עתונאים זרים וערביים בארמונו ברבת-עמון. דבריו מור' סמו גם בעתוני ירדן.

אמר המלך גמור-הקומה וגמור-הקול: 'אנו חושבים את ישראל לסכנה המאיימת על ה' עלום הערבי, משום ששולטת בה התנועה הציונית העולמית, שמדיניותה מבוססת על התפשטות. אני סבור שרק אם יחול שינוי יסודי בדרכי מחשבתם של הכובשים, אשר כבשו חלק מפלסטין היקרה, ובדרכי המח' שבה של מפקדיהם, ישרור שלום במרחב זה'.

שתי מהפכות. משפטים ספורים אלה כללו שני חיזושים מהפכניים:

● המלך הבדיל בין מדינת-ישראל בתור שכזו, לבין המשטר הציוני השולט בה, הגדיר רק את הציונות כסכנה לעולם ה' ערבי.

● המלך חיב את השלום המרחבי, לא התנה אותו בחיסול ישראל או בצימצום גבולותיה, אלא רק בשינוי גישתה של המדינה אל העולם הערבי.

כמו הצהרתו של שר-החוץ העיראקי, ש' הכריז בשעתו על נכונותו לכלול את ישר' ראל במרחב המאוחד, לא היתה גם הכרזה מהפכנית זו של המלך הירדני מקרית. היא באה כחודש אחרי שאישיות אמריקאית מס' יימת ביקרה בירדן, הרצתה בפני הצמרת הירדנית וסיפרה למלך שמתגבש בישראל מחנה חדש, המתייחס באהדה ללאומיות הערבית. מוסל את המליצות המיושנות של הציונות.

צאצאו של הנביא. אין משמעות מע' שית מיידית להכרות המלך. חוסיין, החלש בין שליטי ערב, נשאר על כס מלכותו רק במקרה, הודות לסכסוך הזמני בין שני מנהיגי המחנה הלאומי בקאהיר ובבגדאד. צאצאו של הנביא מוחמד חלש מדי כדי לנרות שלום — ובישראל עוד רחוקה התמורה הפוליטית שהוא התכחן אליה.

אולם כקראור באופק, החוזרת בעד אפלת המלחמה-לא-מוצא ומצביעה על כיוון העתידי — היתה הצהרתו המהפכנית של ה' מלך הקטן חשובה מאוד.

יחסים מרחביים

המת החי

יחסה של ממשלת ישראל לעם הערבי הפלסטיני, דומה לתיאורו של האיש שחזר מחלבי פומבית: 'התלוי פירפר בהתחלה, אבל אחר-כך הוא התרגל!' דויד בן-גוריון ועוזרו קיח כי ערביי ישראל יתרגלו בהד' רגה למותם הלאומי.

השבוע עתבר בבהירות גוברת והולכת כי העם הערבי הפלסטיני לא זו בלבד ש' אינו מתכוונן למות, 11 שנה אחרי מפתו הניצחת במלחמת תש"ח, אלא שהוא אף חושב לחזור לבמה הפוליטית.

● דחו מדינות-ערב רשמית את התצעות הנרמות של דגא האמרשילד ליישב את פליטי פלסטין בארצות-ערב, מפני שהאמר' שילד לא עמד על זכות הפליטים, הרוצים בכך, לחזור לישראל.

● התכונן גמאל עבד אל-נאצר להציע הקמת ממשלה פלסטינית, שתייצג את כל ערביי פלסטין ברצועת-עזה, בירדן ובמחנות הפליטים.

● הושמעה הצעה להקים צבא פלסטיני. אלה היו התצעות הגלויות. מאחוריהן הס' תהרו הצעות סודיות חמורות הרבה יותר.

● אך עבד אל-נאצר פסל בהחלט את זכותו של שונא ישראל, האני אמין אל-חוסייני, מופתי ירושלים, לשעבר, להנהיג את ערביי פלסטין, מאחר שהמופתי מייצג קו לאומני-דתי הרחוק מן הלאומיות החילו' נית של מנהיגי רעים ועיראק. עתוני מצרים חאטימו את המופתי בהבאת האסון על ערביי פלסטין ובמשלית כספים שנועדו להם.

המלך חוסיין לשעבר, זולל ישראל

שיתנו דרמטיזציה בינלאומית לבעיה-הפלי' טים, יעמידו את ישראל מול מצפון ה' עולם.

ההזדמנות הגדולה. מול התפתחות חדשה זו, עמדה ממשלת ישראל אובדת-עצות וחסרת-מדיניות. במשך עשר שנים ארוכות החמיצה בכונה תחילה כל הזדמנות למצוא דרך אל לבם של ערביי פלסטין, ה' קרבנות העיקריים של מלחמת תש"ח. לר' כוש את אהדתם על-ידי הצעה בעלת-מעוף לפתרון בעית-הפליטים, הפיכת ערביי ישר' ראל לשותפים במדינה ותמיכה ברעיון של מדינה פלסטינית חופשית. השבוע נראה ש' אם לא תפעל ישראל במהרה ובתנופה, תאבד הזדמנות זו לעולם.

אולם ממשלת ישראל לא חלמה אפילו לשנות את דרכה. כאילו רצתה להפגין את זילולה המוחלט בכל הגעשה מסביבה, הת' ליטה הממשלה דווקא השבוע לערוך רפור' מה קטנה בסדרי הממשל הצבאי: לערביי ישראל הותר לנוע בשעות היום אל המר' כיום העבריים הסמוכים, ללא צורך ברשיון תנועה. אולם הממשל הצבאי לא פוזה, המגננון הרדוני שלו יוסיף להפעיל את מלוא לחצו. אפילו מפ"ם, שהציעה את ב'י טול הממשל, חתמה על הצהרה ממשלתית שהוגישה אל הצורך למנוע בעד ערביי ישראל מלהשתלט בחזרה על האדמות שהופ' קוץ מהם בדרכי חמס ועושק — ובזאת הצדיקה למעשה את קו בן-גוריון.

לא היתה זאת הדרך המוצלחת ביותר לרכוש ידידים בקרב ערביי פלסטין ול-הצליח בחברה המרחבית. כי ערביי ישראל, החוליה המקשרת האידיאלית, יישארו זרים במדינה ומדוכאים על-ידי השלטון.

נוער

העיקר: מצב הרוח

עכשיו תבנה לנו הממשלה סוף-סוף צר' פים על-חשבונה, התלוצצו השבוע מדריי' כיהם של 12,000 צופים, שהוכרו על-ידי הממשלה כתנועה ממלכתית בלתי-מפלגתית. מדריכים אלו זכו ליתרון חשוב, לקנתתם של מדריכים בתנועות-נוער אחרות: החלטת הממשלה מאפשרת לראשי הצופים לנהל

לא היתה זו הפעם הראשונה שהצופים הוכרו כתנועה ממלכתית. כבר לפני עשר שנים חטפו ראשי הצופים את כתר הבלתי-מפלגתיות, השתמשו בו כנדוניה בחיזוריהם אחר שידוך מוצלח עם משרד החינוך והתרבות. על המהות הבלתי-מפלגתית של הצופים יודע לספר יוסי יהל (25), איש יחסי-הציבור שלהם: 'באגודת אוהדי הצופיות נמצאים נציגים של מפא"י, הציונים-הכלליים והפרוגרסיבים. זה מספיק כדי להוכיח ש' התנועה כללית ובלתי-מפלגתית'.

בשנת 1950 העניק משרד החינוך לצופים מעמד רשמי, הקציב להם 10,000 לירות לשנה. יחד עם ההקצבה מינה את פקידו, יוסף מיוחס, לאפוטרופוס של הצופים בארץ.

סינורה שז' אמא. לא היה זה תפקיד מכובד בלבד. כשהרימו קיבוצי הצופים דגל מרד קטן, החליטו לשנות את אופיה של התנועה, ידע מיוחס מהו תפקידו, הו' כיר להם כי משרדו יכול לבטל את המעמד המיוחס של הצופים. המורדים הנועזים מיהרו לסגת.

הצופים המשיכו לטעון לבלתי-מפלגתיות, הוכיחו זאת בהצביעם על אישי-החינוך ה' חיפאיים — ד"ר אברהם בירם, יעקב דורי, אריה כרוך — העומדים בראשם. היתה זו הסחאה מוצלחת, ששיכנעה את ההורים בכ' לליתתה של התנועה, הבטיחה לשמור את התניכים הצעירים תחת סינורי אמהותיהם.

אולם הצופים לא היו תמימים ובלתי-מפלגתיים כל-כך, כפי שנראו להורים. עוב' דות רבות לא הוצגו על-ידם, הסתירו את אופים האמיתית:

● כל קיבוצי הצופים שייכים לאיחוד הקיבוצים והקבוצות, הגוף ההתיישבותי של מפא"י.

● רוב מתנות-העבודה הקיימים של חגי' כי הצופים, נערכים בקיבוצי מפא"י, שם מגדלים בתממה מיוחסות שנים-עשר אלף חב' רי מפלגה חדשים.

● הפוליטרוקים של הצופים מסגנים את אנשי הנח"ל, הבאים להרוץ בעיר את הצופים הצעירים, במסגרת שירותם בצבא.

ההיגול והמצצה — בעיני דוש ורסקו

מרבית המדריכים נמנים על צעירי מפא"י הנאמנים.

נאמנות אישית. אחרי שבי-גי. פרש לשדה-בוקר, רדפו אחריו לשם שלוש הכ' שרות חקלאיות של הצופים, דאגו להימצא על-ידו בקיבוץ הדרומי החשוב הפשוט: תמיד כדאי להיות קרוב אל הוקן, למלא את רצונו.

פעם אחת לפחות היה החשבון מוטעה: ב' 1956 הפסיק שר-החינוך זלמן ארן את תמי' כחו הכספית בצופים. הם ביקשו את ב'גי. להתערב לטובתם. תשובתו הברורה: 'זי"א מה (ארן) יודע מה שהוא עושה'.

הצופים לא התייאשו, מיהרו עוד באותה שנה לרוץ לפני מרכבתו של בן-גוריון. כשהשמיע, בכינוס-הפירסומת שלו בשך-מונים, את הדישה להקים תנועת נוער ממלכתית, הצטרפו אליו הצופים, הכריזו על עצמם כעל חיל-החלוץ לביצוע התוכנית. הכרזה זו לא חיסנה את הצופים מגט זמני. לפני שנה וחצי נאלץ משרד החינוך להפקיר את כלתו, 'הבלתי מפלגתית', נכנע להחץ מפ"ם ואחדות-העבודה, שתנועות ה' נוער שלהן סבלו מן ההכרה הרשמית בצופים, אסר את פעילותם בבתי-הספר.

אולם הצופים ידעו כי לא סר חינום בעיני בן-גוריון, הם היו רק אחד החשבונות ששילם בזמנו עבור קואליציה עם מפלגות השמאל. בשבועות האחרונים חיכו הצופים לשינוי החלטת הממשלה. היתה להם סיבה טובה לחשוב, שהחלטה זו תיתן דוקא ה' חודש: ביום בו שינה ב'גי. את דעתו בשאלה מיהו-היהודי, מאחר שכעס על שר' תפיו השמאליים, נרמו לראשי הצופים ש' מצב-רוחו של בן-גוריון מתאים לקבלת החלטה ממשלתית לטובתם. היה זה רמז נכון.

עחונות

דה-אל לכך

לעזאזל! קרא ביום שני השבוע קריאל (דוש) גדושו, קריקטוריסט מעריב, כאשר נטל לזיו את גליון ידיעות-אחונות מאותו יום. 'לכל הרוחות!' הפליט אותה שעה רענן לוריא, קריקטוריסט ידיעות-אחר' נות, שעיין בגליון מעריב.

מה שעורר את זעמם של שני הקריקטור' ריסטים הפוליטיים של ישראל, היתה הקרי' קטורה שהתפרסמה בעתון המתחרה. כי שתי הקריקטורות שהתפרסמו בעת ובקונה אחת לא רק שהיו דומות מבחינת נושאן — הצטרפותה של צרפת למעצמות המיצרות פצצה אטומית. אלא שהנושא גם הומחש וצויר על ידי אותו רעיון ובצורה גראפית כאילו צויר על ידי אותו אדם עצמו.

מי גנב ממי? קוראים שראו את שני גליונות עתוני הערב לא יכלו שלא לשאול את עצמם את השאלה: מי גנב ממי? אחרים הניחו כי היה זה שיתוף פעולה בין שני הקריקטוריסטים המצטיינים של ישראל' שהוליד את אותו הצויר עצמו בשני העתו' גים, צויר שהיה זהה אפילו בהרבה פרטים קטנים כמו הזוית בה צוירה הדלת, וצורת הפרחים שמחזיק הגנרל והגול. (ראה צויר רים).

אולם האמת היא שהצויר הזהה בשני העתונים נולד בלי שום קשר בין השניים. סיפר דוש על צויר הקריקטורה שלו: 'בעד' רב שלפני הפרסום בתרתי לי את הנושא העיקרי. במה שנוגע לנושא, זה קורה הר' בה פעמים שיש דמיון בבחירה בין הקריק' טוריסטים. על הנושא בנית את הרעיון. הרגשתי שזה אוילי פתרון קל מדי אבל הייתי עייף כדי לחפש פתרונות אחרים יותר רעניים. היתה לי הרגשה לא נעימה כשראיתי את הצויר של רענן'.

אמר רענן: 'צוירתי את הקריקטורה יום לפני הופעתה בשעה 11 בבוקר. הנושא היה כותרת ראשית אצלנו והיה ברור לי שזה הנושא. דבר כזה עלול אמנם לקרות, אך לא קרה לי עוד אף פעם שבעת ובקונה אחת יצויר משהו אחר בדיוק את אותו הדבר. כשראיתי את הצויר של דוש היתה המחשבה הראשונה שלי איך הגיע הצויר שלי למעריב'.

הוסיף דוש: 'בעצם אני גנבתי את הרע' יון מקריקטורה ישנה שלי. לפני כמה שנים, כשרוסיה פוצצה פצצה אטומית צוירתי מש' הו דומה לזה'.

● שני הקריקטוריסטים התחילו את ה' קריירת שלהם כקריקטוריסטים פוליטיים מעל דפי העולם הזה. דוש צויר לפני כן בהתימת שיר, קריקטורות עבור עלון לחי' ואילו רענן צויר קודם בעתונים צבאיים.